

HE VISTO CABALLOS

direcció
MARÍA MUÑOZ
i PEP RAMIS
MAL PELO

PRESENTACIÓ

*Amb el que t'envio avui, vull dur-te'm a la boca.
Però comencem pel començament.*

Així comença una de les cartes que componen l'últim llibre de John Berger, *From A to X*.

El manuscrit d'aquest llibre, enviat per John Berger a María Muñoz i Pep Ramis, ha servit de base de treball per a l'espectacle *He visto caballos*.

Després d'utilitzar els seus textos en anteriors espectacles, *Atrás els ojos* (2002) i *Testimoni de llops* (2006), Mal Pelo ha tornat a comptar amb la col·laboració de l'escriptor en la definició de les idees de partida. ■

HE VISTO CABALLOS

mal pelo

Cada centímetre és important en el "contenedor".

Un error de dos centímetres pot ser perillós o fatal per a qualsevol dels dos.

Al mateix temps, el que inspira els seus moviments, cada salt, pausa, enllaç, és l'ànsia dels amants per travessar la immensa distància que per la força els separa. La precisió d'un rellotge i la rotació de la Terra!

He visto caballos és un poema que ens apropa a la relació entre un home i una dona als quals la vida ha obligat a estar separats contradient els seus desitjos.

Escrit a través del moviment, la paraula i un ús específic de la il·luminació, el vídeo i el so, el poema, inspirat en la correspondència intercanviada entre ambdós personatges, ens parla d'amor i de resistència.

Les imatges dels cavalls apareixen com a metàfora de llibertat, com a metàfora del secret que aquests dos éssers separats necessiten construir en la distància.

Tu, a la teva cel·la, no pots recórrer grans distàncies –només pots recórrer les més petites i repetitives. Però hi rumies i penses a recórrer el món. Puc anar on vulgui, recórrer grans distàncies és part de la meua vida. El teu pensament i el meu viatjar, amor meu, són gairebé la mateixa cosa.

Amb les nostres ments, tu i jo busquem una sortida als nostres dies, que sovint són foscos, intentem trobar què hi ha d'infinít en cada minut!

He vist cavalls.

Recentment he vist cavalls.

La paraula "recentment" ha canviat des que et van tocar. ■

Solem pensar que els secrets són petits, oi? Però també hi ha secrets immensos, i és precisament per la seva immensitat que continuen amagats, excepte per a aquells que han intentat abraçar-los. Aquests secrets són promeses.

El títol de l'espectacle pertany a un poema del mateix John en el qual escriu: "*He vist cavalls en dos llocs al mateix temps*".

En aquest nou treball donem veu a dos poemes de l'escriptor palestí Mahmoud Darwish, que generosament ens va permetre treballar-hi durant el procés de creació. Ara dediquem *He visto caballos* a la seva memòria.

amb l'idioma. La trobada va tenir lloc una tarda de finals de maig, després d'un assaig d'*He visto caballos*, creació en la qual María Muñoz i Pep Ramis tornen a col·laborar amb l'escriptor britànic. Aquella tarda, l'autor de *Páginas de la herida*, parlava des del seu propi cos.

L'espina dorsal de les creacions de Mal Pelo és la recerca de la connexió entre mirada i vida, aconseguir la concreció en l'escriptura de les seves imatges, a través del moviment i la paraula, amb el vídeo i el so, en una contínua imbricació de llenguatges. Concreció no vol dir aquí lineali-

tat o evidència en la narrativitat; al contrari, significa intenció clara en l'acció.

El temps d'*He visto caballos* és el d'un atac contingut d'imatges, música, cossos, sons, batecs, carícies i cops, que es retiren abans d'entrar en un bosc en el qual pot ser que no hi hagi camí de tornada. *He visto caballos* és un relat de desarrelament, de memòria que es fa presència, de com recorda un cos l'absència d'un altre. En front de les ombres del món, la imaginació, la veu de la poesia i els cossos que recorren el bosc de nit, es van teixint lentament els camins de tornada. ■

Fragments de l'article "Tejido táctil", d'Ixiar Rozas. El text complet formarà part del tercer llibre de la companyia Mal Pelo, que apareixerà el 2009.

NOTES DESPRÉS D'UN ASSAIG

john berger

El que em va sorprendre va ser la vida dels seus cossos. Ni més ni menys.

Els ballarins es fonen en una sola entitat. Cossos que es recolzen en altres cossos, que els aixequen i els carreguen, i esdevenen un sol habitacle: de la mateixa manera que el bosc és habitacle per als animals, i el cel per als àngels. I crec que ho aconsegueixen perquè sempre troben una resposta que s'adeqüi a les necessitats i als desitjos de l'altre, a la seva manera d'esdevenir en aquell moment.

Faig servir el verb "adequar" en el sen-

tit que li va donar Spinoza: per descriure la qualitat d'una resposta que ignora les pressuposicions i les convencions, i es concentra en allò que afecta dos cossos físics amb la seva pròpia intel·ligència física. Potser la pràctica diària dels ballarins els ha esmolat aquesta intel·ligència. Qui sap. Spinoza arriba a la conclusió que donar aquestes respostes, fer aquestes eleccions, és l'única experiència vàlida de la llibertat.

Ha acabat l'assaig. Els ballarins s'han esfumat. Tornem a engegar la ràdio. ■

TEIXIT TÀCTIL

ixiar rozas

"*Les paraules tenen relació amb el tacte*", explicava John Berger en una trobada amb els seus lectors organitzada per Felipe Ortega i L'animal a l'esquena a "La Llibreteria" de Girona. Les paraules i el tacte es

donen la mà perquè aquestes es dirigeixen cap al seu propi significat, es mouen cap a ell per tocar-lo; i no només som carn de la nostra carn materna, les nostres primeres paraules també neixen del contacte carnal

Nuca, indefensa perquè no parla.
 Canells, punts de control, signes d'interrogatori.
 Els nostres polzes els espanten perquè no n'hi ha dos d'iguals.
 Vuit dits i dos polzes que poden convocar tots els animals i tots els ocells de la terra.
 Crestes il·laques, dues penínsules del desig.
 Omòplats, fulles de ganivet, espatlles.
 Genolls, la més delicada de les articulacions perquè és la més democràtica.
 Talons, mai el mateix pes en els dos.
 Els nostres polzes els espanten perquè no n'hi ha dos d'iguals.
 Estèrnum, sobre el plexe solar. L'os de la solitud.
 Aixella, on es repenja el cos per explicar els seus secrets.
 Crestes il·laques, penínsules del desig.
 Els artells no paren de discutir entre ells sobre si són dofins o esculls.
 Índex, indicant.
 Clavícula, el penjador quan el cos s'ha d'amagar a l'armari o quan el cos...
 quan el cos està cansat. ■

**Text escrit en anglès i gravat per John Berger per a l'escena *Mans*.
 Traducció al català de Carles Miró.**

És la porta; darrere seu, el paradís del cor. Les nostres coses –i totes les coses són nostres- es difuminen.
 I una porta és la porta, porta de la metàfora, porta de la narració.
 No hi ha porta per a la porta, però jo puc entrar al meu exterior, enamorat del que veig i del que no veig. Tants encants i tanta bellesa a la terra, i no hi ha porta per a la porta? La meva cel·la només il·lumina el meu interior...
 Salutacions a mi, salutacions a la barrera del so. He compost deu poemes enal·luint la meua llibertat, aquí o allà.
 Estimo les engrunes de cel que s'infilten per la claraboia de la presó, un metre de llum en el qual neden els cavalls, i les petites coses de la meua mare...
 He compost vint cançons insultant el lloc en què no hi ha lloc per a nosaltres. La meua llibertat: ser com no volen que sigui.

La meua llibertat: ampliar la meua cel·la; seguir amb la cançó de la porta; una porta és la porta; no hi ha porta per a la porta però jo puc sortir al meu interior; etcètera, etcètera. ■

Fragments d'*Un metre quadrat a la presó*, del poema *Quatre direccions personals*, dins del volum *És una cançó, és una cançó*, de Mahmoud Darwish, inèdit en català. Traducció de l'àrab d'Abdel Aziz el Mountassir i Carlota Subirós.

HE VISTO CABALLOS
MARÍA MUÑOZ Y PEP RAMIS
MAL PELO

PRESENTACIÓN

Con lo que te envío hoy querría llevarte a mi boca.
Pero, empecemos por el principio.

Así empieza una de las cartas que componen el último libro de John Berger, *From A to X*. El manuscrito de este libro, enviado por Berger a María Muñoz y Pep Ramis, ha servido como base de trabajo del espectáculo *He visto caballos*.

Después de utilizar sus textos en anteriores espectáculos, *Atrás los ojos*/2002 y *Testimoni de llops*/2006, Mal Pelo ha contado de nuevo con la colaboración del escritor en la definición de las ideas de partida.

HE VISTO CABALLOS
mal pelo

Un centímetro es importante en el "contenedor".

Un pequeño error de cálculo puede ser peligroso o fatal para cualquiera de los dos. Al mismo tiempo, lo que inspira sus pasos, cada salto, cada pausa, cada entrelazamiento, es el anhelo de los amantes por cruzar la distancia inmensa que los ha separado por la fuerza. La precisión de un reloj y la rotación de la tierra.

He visto caballos es un poema que nos acerca a la relación entre un hombre y una mujer a los que la vida les ha obligado a estar separados contradiciendo sus deseos. Escrito a través del movimiento, la palabra y un uso específico de la iluminación, el vídeo y el sonido, el poema, inspirado en la correspondencia intercambiada entre ambos personajes, nos habla de amor y resistencia.

Las imágenes de los caballos aparecen como metáfora de libertad, como metáfora del secreto que esos dos seres separados necesitan construir en la distancia. *Tendemos a pensar que los secretos son pequeños, ¿no? Pero también hay secretos inmensos, y es precisamente por su permanencia por lo que permanecen ocultos, menos para quienes han intentado abrazarlos. Esos secretos son promesas.*

El título del espectáculo pertenece a un poema del propio John en el que escribe *"He visto caballos en dos sitios a la vez"*. *Tú, en tu celda, no puedes cubrir distancias, salvo las mínimas que repites cada día. Pero piensas, y con tu pensamiento atraviesas el mundo. Yo puedo ir adonde quiera, cubrir distancias es una parte de mi vida. Tu pensamiento y mis viajes, amor mío, son casi la misma cosa.*

Con la mente, tú y yo buscamos una manera de salir de nuestros días, que son con tanta frecuencia oscuros, intentamos encontrar lo que hay de infinito en cada minuto.

He visto caballos.
Recientemente he visto caballos.
La palabra "recientemente" se ha transformado desde que te encerraron.

En este nuevo trabajo toman voz dos poemas del escritor palestino Mahmoud Darwish quien generosamente nos permitió trabajar con ellos durante el proceso de creación.

Ahora dedicamos *He visto caballos* a su memoria.

TEJIDO TÁCTIL
ixiar rozas

"Las palabras tienen que ver con lo táctil", explicaba John Berger en un encuentro con sus lectores organizado por Felipe Ortega y L'animal a l'esquena en "La Llibreteria" de Girona. Las palabras y lo táctil se dan la mano porque éstas se dirigen hacia su propio significado, se mueven hacia él para tocarlo; y no sólo somos carne de nuestra carne materna, nuestras primeras palabras también nacen del contacto carnal con el idioma. El encuentro tuvo lugar una tarde de finales de mayo, tras un ensayo de *He visto caballos*, creación en la que María Muñoz y Pep Ramis vuelven a colaborar con el escritor británico. Esa tarde, el autor de *Páginas de la herida*, hablaba desde su propio cuerpo.

La espina dorsal de las creaciones de Mal Pelo es la búsqueda de la conexión entre mirada y vida, lograr la concreción de la escritura de sus imágenes, a través del movimiento y la palabra, con el vídeo y el sonido, en una continua imbricación de lenguajes. Concreción no quiere decir aquí linealidad o evidencia en la narratividad; al contrario, significa intención clara en la acción.

El tiempo de *He visto caballos* es el de un ataque contenido de imágenes, música, cuerpos, sonidos, latidos, caricias y golpes, que se retiran antes de entrar en un bosque en el que puede que no haya camino de vuelta. *He visto caballos* es un relato de desarraigo, de memoria que se hace presencia, de cómo recuerda un cuerpo la ausencia de otro. Frente a las sombras del mundo, la imaginación, la voz de la poesía y los cuerpos que recorren el bosque de noche, van tejiendo lentamente los caminos de regreso.

Fragmentos del artículo *Tejido táctil* de Ixiar Rozas. El texto completo formará parte del tercer libro de la compañía Mal Pelo, que aparecerá en 2009.

NOTAS DESPUÉS DE UN ENSAYO
john berger

Lo que me sorprende es la vida de sus cuerpos. Así de simple. Los bailarines se funden en una sola entidad. Se apoyan, se alzan, se transportan, ruedan, se ensamblan, se separan, se cubren y se refuerzan de tal modo que los dos cuerpos se transforman en un cobijo: igual que el bosque es cobijo para los animales y el cielo, para los ángeles. Y lo logran, creo yo, por lo adecuado de sus innumerables respuestas a las necesidades y a las carencias del otro, al modo de devenir del otro en ese momento.

Utilizo el adjetivo "adecuado" en el sentido que le da Spinoza: para describir la cualidad de una respuesta que ignora las presunciones y las convenciones y se concentra en lo que circula como afecto entre dos cuerpos dotados de inteligencia física. Puede que la práctica cotidiana de la danza haya agudizado en ellos esa inteligencia. Quién sabe. Spinoza concluye que el hecho de ofrecer esas respuestas constituye la única experiencia válida de libertad. Ha terminado el ensayo. Los bailarines se han esfumado. Encendemos de nuevo la radio.

MANOS
john berger

Nuca, indefensa, porque carece de palabra. Tus muñecas, puntos de control, signos de interrogatorio. Nuestros pulgares les asustan, porque no hay dos iguales. Ocho dedos y dos pulgares pueden convocar a todos los animales y a todos los pájaros que existen. Crestas ilíacas, dos penínsulas de deseo. Omóplatos, hojas de cuchillo, hombros. La rodilla, la más delicada de todas las articulaciones, porque es la más democrática. Talones, nunca el mismo peso en los dos. Nuestros pulgares les asustan, porque no hay dos iguales. Esternón, sobre el plexo solar, el hueso de la soledad. Axila, el sillón en el que se sienta el cuerpo para contar sus secretos. Crestas ilíacas, penínsulas de deseo. Los nudillos, discutiendo continuamente sobre si son delfines o arrecifes. El dedo índice, señalándolo todo. La clavícula es la percha cuando el cuerpo tiene que esconderse en el armario o cuando el cuerpo, ... cuando el cuerpo está cansado.

Texto escrito en inglés y grabado por John Berger para la escena *Manos*.

UN METRO CUADRADO EN LA PRISIÓN
mahmoud darwish

La puerta; detrás de ella, el paraíso del corazón. Todo lo nuestro se agudiza. La puerta es puerta, puerta de la metáfora, puerta de la narración. No hay puerta para la puerta, pero yo puedo entrar a mi exterior, enamorado de lo que veo y de lo que no veo. Tanta gracia y tanta belleza en la tierra ¿y no hay puerta para la puerta? Mi calabozo

sólo ilumina mi interior... Saludos a mí, saludos al muro del sonido. He compuesto diez poemas alabando mi libertad dentro o fuera. Amo los retazos de cielo que se filtran por el tragaluz de la celda, un metro de luz en el que nadan los caballos, y las pequeñas cosas de mi madre... He compuesto veinte canciones insultando al sitio en el que no hay sitio para nosotros. Mi libertad: ser como no quieren que sea.

Mi libertad: ensanchar mi calabozo: seguir con la canción de la puerta: la puerta es puerta: no hay puerta para la puerta, pero yo puedo salir a mi interior, etcétera. ■

Fragmentos de *Un metro cuadrado en la prisión*, del poema *Cuatro direcciones personales*, dentro del volumen *Es una canción, es una canción*, de Mahmoud Darwish. Grabado en árabe por Abdel Aziz el Mountassir para la escena *Un metro cuadrado en la prisión*.